

TÓSZEGI ÁLTALÁNOS ISKOLA
5091 TÓSZEG, RÁKÓCZI ÚT 30.
OM: 035955

VIZSGAKÖVETELMÉNYEK

TERMÉSZETISMERET

5-6. osztály

A vizsga módja: szóbeli

5. osztály TERMÉSZETISMERET

Az élő és élettelen anyag minőségi tulajdonságai és mérhető jellemzői.

A halmazállapotok. A víz tulajdonságai, jelentősége a természetben.

A levegő összetétele, a légnyomásváltozás okai. A levegő tulajdonságai és azok szerepe az ember és az élővilág életében.

A keverékek fogalma, alkotóelemei és azok szétválasztása. Az oldatok fogalma és azok alkotóelemei és szétválasztásuk módjai: leöntés ülepítés, szűrés.

A talaj és alkotóelemei és annak jelentősége az élővilág és az ember életében. A talaj pusztulás okai és a talaj védelme.

A térkép jelrendszerének alapján elemi térkép használata. Térképen tájékozódás, mérés, a vonalas mérték segítségével távolság számítás. A domborzati formák a térkép jelzései alapján. A domborzati formák alakulása, csoportosítása különböző szempontok szerint. A közigazgatási térkép használata.

A Naprendszer tagjai és azok (Föld, Nap, Hold helyzetei) fényjelenségei. A Földünk gömbhéjas szerkezete a talaj, levegő és vízburok. A Föld keringésének és forgásának következményei.

A gömb alakú Földön kialakult éghajlati övek, s azok okai.

Az idő, időjárás és az éghajlat elemeit, alakító és módosító tényezők. Egyszerű számítások: középhőmérséklet, hőingás. Egyszerű éghajlati diagramok elemzésére. Hazánk éghajlatának jellemzői.

A felszíni és felszín alatti vizek. Vízfolyások a forrástól a torkolatig és közben milyen munkát végeznek az adott szakaszokon. Hazánk nagyobb folyói. Tavak keletkezése és pusztulása, hazánk nagyobb tavai.

Fogalmak, és szakkifejezések:

Csonthéjas termés, almatermés szőlőtöke, bogyótermés, kacs, csemegeszőlő, borszőlő, virágzat, élő növény.

Főgyökérzet, sok magvú bogyótermés, egy-nyári növény, kétnyári (kétéves) növény, módosult szárak: torzsa, gumó, fő eres levél, karógyökér, összetett levél, ernyős virágzat, mellégyökérzet, hagyma, tok-termés, gyökérgumó, pillangós virág, hüvely-termés, dudvás szár.

Teljes átalakulás: pete, lárva, (hernyó) báb, kifejlett egyed), megelőző permetezés,

Virágtakaró levél, ivarlevél, lepellevél, leples virág, mellékeres levél, szárölelő levél, megporzás, megtermékenyítés.

Bőrizomtömlő, féregmozgás, gyűrűsféreg, korhadékevő, átalakulás nélküli fejlődés ízeltlábúak, bogarak, rovarok, vedlés, biokert, biokultúra, biológiai és mechanikai védekezés.

- Ábrák fő részeinek megnevezése: virág, termő, porzó, termés (csonthéjas, alma, bogyó, sok magvú bogyó, felfújt bogyó, hüvely), levél, hagyma, főgyökérzet, mellék-gyökérzet

- A témakörben tanult növények és állatok felismerése, megnevezése, jellemzése (algoritmus alapján tanári segítséggel, önállóan)

- A zöldség és gyümölcsfélék táplálkozásban betöltött szerepe.

- A kert élőlényeinek környezetükkel és egymással való kapcsolata és kölcsönhatása.

Háziállatok jellemzői:

gerinces, emlős, ujjon járó, húsevő, ragadozó fogazat, tépőfog, ragadozó életmód, páros ujjú patás, mindenevő, agyar, növényevő, tülkös szarv (tülok, szarv), összetett gyomor, kérődzés, páratlanujjú patás, madár, fészekhagyó fiókák, kapirgáló láb, begy, csőr, láb, csüd, nyaló-szívó szájszerv, rovarrevő, fészeklakó fiókák, állandó madár, költöző madár, kapaszkodóláb.

- Ábrák fő részeinek megnevezése: összetett gyomor, kapirgáló láb, úszóláb, csőr, lemezes csőr, meszes héjú tojás

- Fogazatok: (szarvasmarha, házi sertés, kutya)

- A megismert állatok felismerése, neve, rendszerezése, jellemzése (algoritmus alapján tanári segítséggel, önállóan), emberhez való kapcsolata.

- Az állatvédelem jelentősége, erkölcsi szabályai.

6. osztály TERMÉSZETISMERET

Az erdő, a mező, a víz- vízpart növényei és állatai közötti kapcsolatok összefüggései.

Az életközösség fogalma.

Jellemző erdőtípusaink: lombos erdő (tölgy, bükk), fenyőerdő. Erdőtípusaink előfordulása. Az erdő szintjei Az erdő környezeti tényezőinek jellemzői.

- Fogalmak, szakkifejezések: erdő, lombhullató növény, táplálkozási lánc, egylaki, zárvatermő, kétszikű növény, barkavirágzat, makktermés, cserje, túske, ágtövis, csonthéjas termés, csipkebogyó, összetett levél, örök-zöld, nyitvatermő, szélporozta, szárnyas mag, tűlevél, egyszikű, lepellevél, leples virág, gyöktörzs, harasztok, mohák, gombák, gombatest, termőtest, tönk, kalap, gombafonal, spóratartó lemez, spóra, gallér, bocskor, kérődző, összetett gyomor, agancs, agyar, védett rovar, kúszóláb, véső alakú csőr, odulakás, rovarevő, rovarevő fogazat, téli álom, védett állat, pókszabásúak, pókok, átalakulás nélküli fejlődés, ragadozó életmód, rejtett életmód, élősködés, betegségterjesztés, puhatestű, csigák, köpeny, zsigerzacskó, szapora állat, ujjon járó, tépőcsőr, markoló láb, ragadozó madár, vetélő-ujj, bagolyköpet, Nemzeti Park egyenesszárnyúak, ugróláb, kifejlés, hulló, vedlés, változó testhőmérséklet, szarupikkelyes bőr, lágy héjú tojás, ásóláb, állandó testhőmérséklet, kételtű,

A gombák csoportosítása: Korhadéklakók, együtt élők, lebontók, élősködők.

A gombafogyasztás szabályai.

Ábrák fő részeinek megnevezése: Makktermés, csonthéjas termés, kúszóláb, lombos moha, erdei csiperke, éti csiga, összetett gyomor,

Fogazatok: (öz, vaddisznó, róka, sün)

A tanult fajok felismerése, megnevezése, jellemzésük (algoritmus alapján tanári segítséggel, önállóan)

Az erdő élőlényeiből egy 3 tagú tápláléklánc összeállítása. Az erdő pusztulásának okai.

Az erdei kirándulások során elvárható környezetvédő magatartás.

A füves területek életközössége és természetű növényeink: füves puszta, másodlagos rét, mellékgyökérzet, szárölelő levél, szélbeporzás, gyöktörzs, ugróláb, kifejlés, vedlés, rágó szájszerv, összetett szem, csáp, száraz szarupikkely, növekedés-vedlés, téli álom, ásóláb, rovarevő fogazat, lágy héjú tojás, rejtő szín, növény metszőfog, redős zápfog, emésztést segítő baktériumok, őshonos, betelepített, tépő csőr, fogó láb, zuhanórepülés, állandó és költöző madár. Termesztett növények –búza kukorica napraforgó lucerna- jellemzői.

Táplálkozási piramis a tanult élőlényekből.

A vizek és vízparti élőhelyek élőlényei. Víz körforgás, a vizek öntisztulása, parányi élőlényei a planktonok jellemzői. Lágyszárúak a vízben és a vízparton: telepes test, bütykös szár, buga és torzsvirágzat. Ligeterdők és vízparti fák: egyivarú virág, barkavirágzat, kétlaki növény, toktermés. Ismerje fel és tudja megnevezni a tanult fajokat. Orvosi pióca, rák, szúnyog, szitakötő, ponty, leső harcsa, kecskebéka, vízisikló, tőkés réce és a fehér gólya rövid jellemzése.

A témakörökben tanult élőlények besorolása a megfelelő rendszertani kategóriába.

A Föld külső és belső erői és annak hatása a Földünk felszínének alakításában: aprózódás. mállás, szállítás, feltöltődés. Vulkanosság, kőzetei, hegységek Mo-n, Vetődés, gyűrődés formakincsei. Magmás (gránit), átalakult(márvány) és üledékes kőzetek(mészkö)

A rög- és gyűrthegeység fogalma, jelölése és példa rá Európában

Alföldjeink kialakulása és a lösz fogalma.

Föld: szélességi és hosszúsági körök, kontinensek, óceánok.

Európa határai, részei, éghajlatai

Évszakok, napszakok váltakozásának okai. Éghajlati övezetek, éghajlatot alakító tényezők.

Magyarország nagytájai és kistájai: helyük a térképen. Domborzati és éghajlati jellemzőik.